

SPLOŠNA MATURA IZ ZGODOVINE V LETU 2010

Poročilo DPK SM za zgodovino

VSEBINA

1 Splošni podatki

- 1.1 Termin izvedbe
- 1.2 Struktura kandidatov
- 1.3 Potek zunanjega ocenjevanja

2. Statistični prikaz rezultatov

- 2.1 Porazdelitev dosežkov po točkah
- 2.2 Meje za oceno
- 2.3 Splošni podatki o uspehu

3 Vsebinska analiza izstopajočih vprašanj in nalog

- 3.1 Analiza uspeha po posameznih delih izpita
 - 3.1.1 Izpitna pola 1
 - 3.1.2 Izpitna pola 2
- 3.2 Mnenje ocenjevalcev

4 Ugovori kandidatov na oceno

Avtorji:

Vladimir Ovnič, glavni ocenjevalec za zgodovino
dr. Aleš Gabrič, predsednik DPK SM za zgodovino
Poročilo je potrdila DPK SM za zgodovino na svoji seji.
Ljubljana, november 2010

1 Splošni podatki

Kandidati* opravljajo izpit splošne mature iz zgodovine na eni zahtevnostni ravni. Oceno pridobijo z zunanjim in notranjim ocenjevanjem.

Zunanji del ocene predstavlja 80 % končne ocene in je pridobljen s pisnim izpitom. Pisni izpit sestavljata dve izpitni poli. Izpitna pola 1 vsebuje 25 nalog različnih taksonomskih stopenj iz obče zgodovine. Ta pola ima skupno 60 točk, kar predstavlja 40 % končne ocene.

Izpitna pola 2 vsebuje naloge iz narodne zgodovine in ima skupno 60 točk, kar predstavlja 40 % končne ocene.

Notranji del ocene predstavlja praktični del izpita, ki je sestavljen iz razlage in uporabe zgodovinskih virov in strokovne ekskurzije. Kandidati med šolskim letom pod vodstvom učitelja spoznavajo različne vire in uporabnost le-teh. Pri preverjanju praktičnega dela lahko dobijo kandidatke največ 20 točk. Praktični del iz narodne zgodovine pa lahko opravijo tudi z dejavnostmi na strokovni ekskurziji. Učiteljeve naloge, postopek izvedbe praktičnega dela, opisno vrednotenje in točke pri praktičnem delu so določeni in objavljeni v Predmetnem izpitnem katalogu za splošno maturo – zgodovina in v posebnih pravilih za izvedbo praktičnega dela, ki so objavljeni na spletnih straneh Državnega izpitnega centra.

1.1 Termin izvedbe

Kandidati so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine 7. 6. 2010 in je potekal brez zapletov.

1.2 Struktura kandidatov

V spomladanskem izpitnem roku 2010 je splošno maturo prvič opravljalo 2210 kandidatov (brez maturitetnega tečaja, 21-letnikov ter poklicnih maturantov), kar je 117 kandidatov več kot v preteklem letu. Poleg teh je splošno maturo iz zgodovine opravljalo še 249 kandidatov maturitetnega tečaja in odraslih, 260 kandidatov je opravljalo zgodovino kot dodatni predmet ob poklicni maturi, 254 je bilo ostalih kandidatov. Skupaj je splošno maturo iz zgodovine opravljalo 2973 kandidatov.

1.3 Potek zunanjega ocenjevanja

Člani DPK SM so na podlagi že odpisanih izpitnih pol izvedli moderacijo izpitnega gradiva. Ta je bila opravljena v torek, 8. 6. 2010. Poleg članov DPK SM za zgodovino so se moderacije udeležili tudi vodje zunanjih ocenjevalcev posameznih regij.

V sredo, 9. 6. 2010, ob 17. uri smo izvedli razdelitev izpitnih pol in moderacijo z zunanjimi ocenjevalci. Ocenjevalci so bili razdeljeni v dve skupini. Prva je dobila v ocenjevanje izpitno polo 1, druga skupina pa izpitno polo 2. Menjava izpitnih pol je bila izvedena 15. 6. in nato oddaja 21. 06. 2010. Vse izpitne pole pri zgodovini so ocenjene dvakrat. S takim načinom ocenjevanja vsakega kandidata dejansko ocenijo štiri različni zunanji ocenjevalci. Ocenjevanje je potekalo brez zapletov, ocenjevalci so delo opravili korektno. Kljub temu prihaja do notranjih razlik v ocenjevanju posameznih nalog, saj so nekateri odgovori nepopolni in se ocenjevalci po svoji presoji odločajo, ali so odgovori strokovno še sprejemljivi. Zaradi dvojnega ocenjevanja je tako kandidat ocenjen objektivneje, saj v primeru razhajanja dveh ocenjevalcev dobi srednjo oceno obeh.

* V poročilu uporabljeni samostalniki moškega spola, ki se pomensko in smiselno vežejo na splošna, skupna poimenovanja (npr. kandidat, ocenjevalec), veljajo tako za osebe ženskega kot moškega spola.

2. Statistični prikaz rezultatov

2.1 Porazdelitev dosežkov po točkah

Preglednica 1: Struktura kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature 2010.

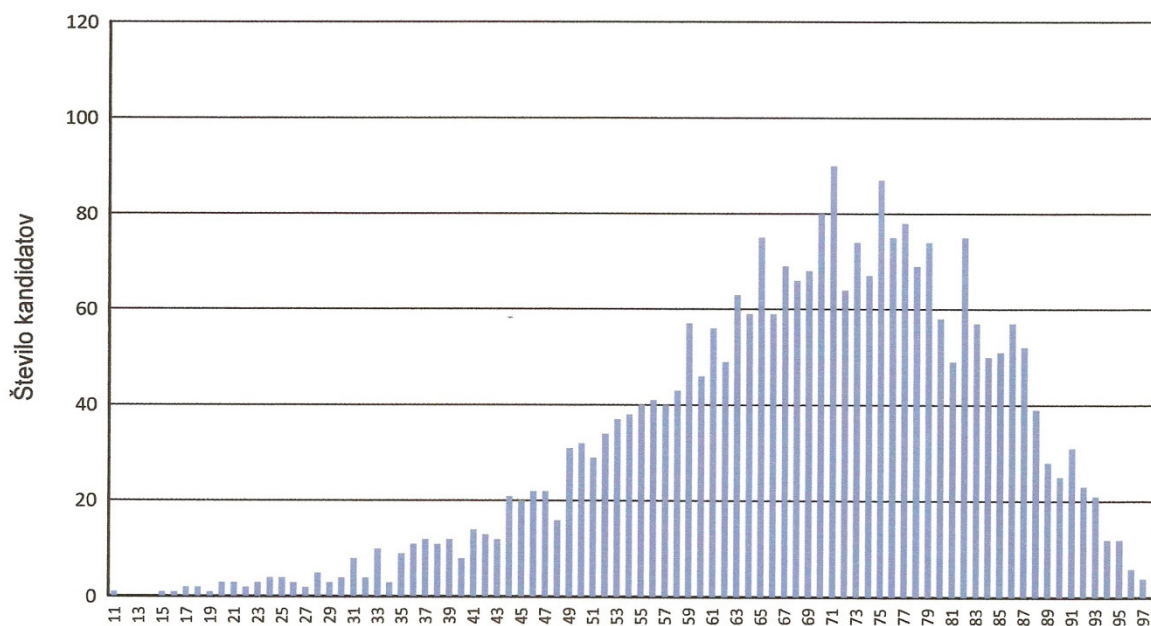
	Skupaj gimnazije	Splošne gimnazije	Strokovne gimnazije
Število kandidatov	2210	1848	362
Povp. štev. % točk	72,18	73,57	65,08
Povp. ocena	3,44	3,55	2,88
Odstotek odličnih	16,15	18,56	3,87
Odstotek negativnih	2,62	1,41	8,84

Vir: Državni izpitni center, 2010.

Kot je razvidno iz statističnih podatkov, je povprečno število doseženih točk za skoraj deset odstotkov višje kot lansko leto, povprečna ocena tistih, ki so prvič opravljali matura (brez maturitetnega tečaja, 21-letnikov ter poklicnih maturantov) pa 3,44 (lani 3,08), oziroma kar 3,55 za kandidate splošnih gimnazij (lani 3,25).

Negativno ocenjenih kandidatov je bilo letos skupaj le 8,84 odstotkov, lani kar 18,18 odstotkov, prav tako se je povečal delež odlično ocenjenih, ki se je lani približal desetim odstotkom, letos pa jih je bilo kar 16,15 odstotka.

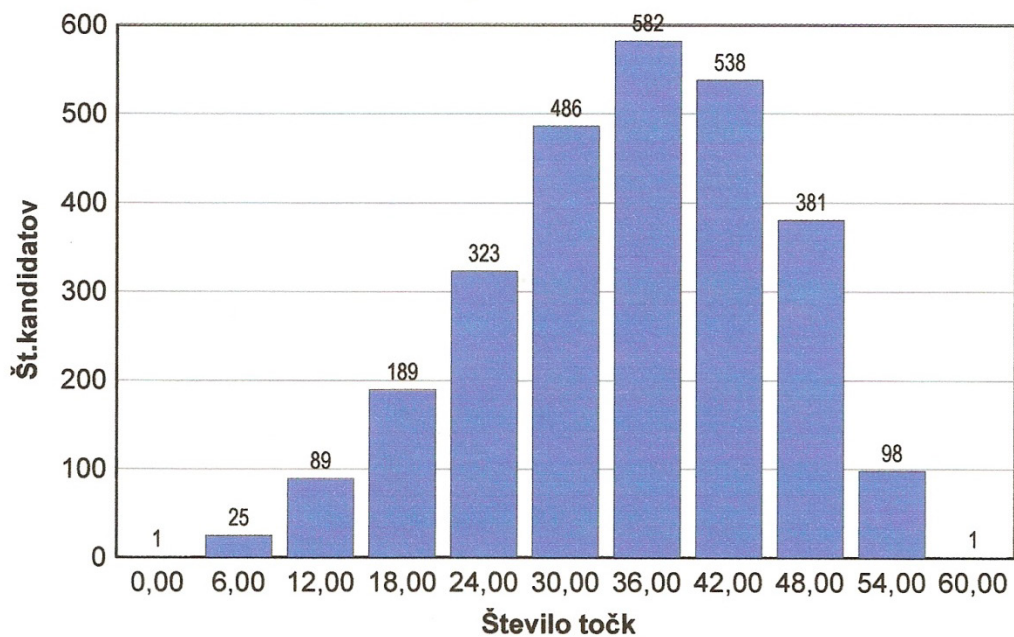
Slika 1: Razporeditev vseh kandidatov po doseženih točkah.

Vir: Državni izpitni center, 2010.

V letošnjem letu sta bili izpitni poli precej bolj uravnoteženi kot v preteklem letu, saj je razlika v doseženih točkah znašala nekaj manj kot 4 odstotne točke. Praviloma kandidati slabše rešujejo izpitno polo iz narodne zgodovine, letos pa so nekoliko slabše reševali izpitno polo iz obče zgodovine, kjer so dosegli povprečno 37,00 točk, pri narodni zgodovini pa 40,88 točke. Prav tako je bilo pri obeh izpitnih polah doseženih tudi enako število maksimalno doseženih točk (59,50).

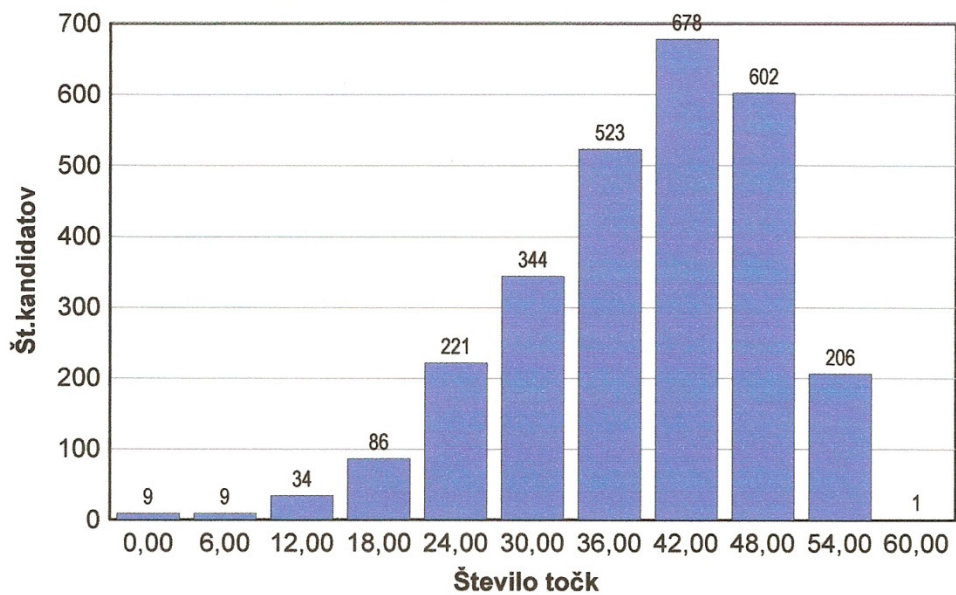
Slika 2: Razporeditev kandidatov glede na doseženo število odstotnih točk pri izpitni poli 1

Vir: Državni izpitni center, 2010.

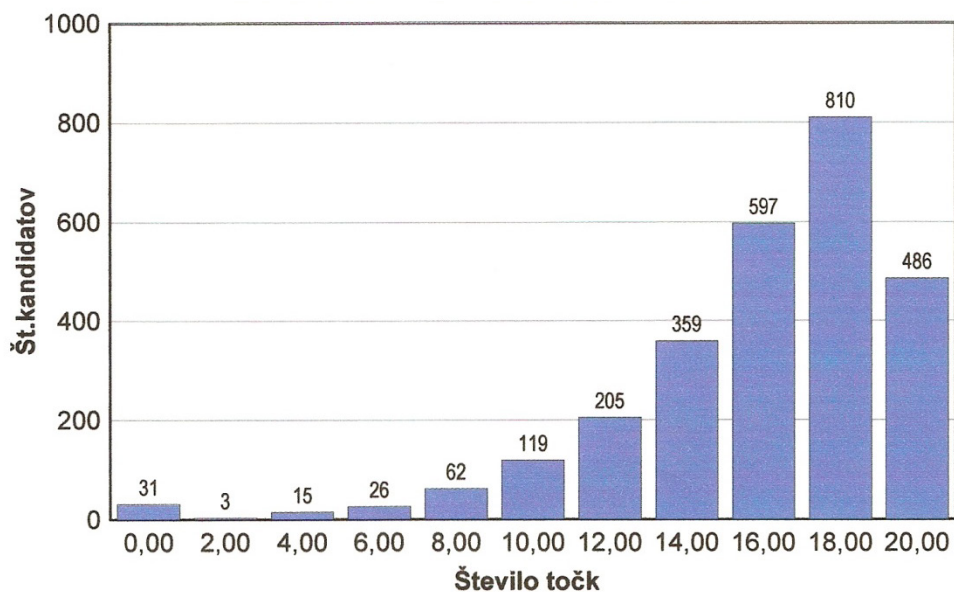
Izpitna pola 2

Slika 3: Razporeditev kandidatov glede na doseženo število odstotnih točk pri izpitni poli 2

Vir: Državni izpitni center, 2010.

Število doseženih točk pri praktičnem delu izpita je primerljivo z doseženimi rezultati v lanskem letu.
 Slika 4: Razporeditev kandidatov glede na doseženo število odstotnih točk pri praktičnem delu izpita.

Vir: Državni izpitni center, 2010.

Kandidati so se vse leto pripravljali na praktično uporabo virov in so pri preverjanju pokazali večje znanje. Poleg tega je interes za ekskurzijo večji, izvedena je v enem dnevu in se dijaki nanjo dobro pripravijo, zato so tudi ocene višje.

2.2 Meje za oceno

DPK SM za zgodovino je že ob oddaji izpitnega kompleta določila meji za pozitivno in odlično oceno. Po pregledu določenega števila izpitnih pol se je odločila, da ostaneta meji za pozitivno in odlično oceno nespremenjeni, za 1 odstotno točko pa se dvigne meja za prav dobro oceno.

Preglednica 2: Meje med ocenami v letih od 2004–2010

Ocene	5	4	3	2
2010	85	75	60	49
2009	85	74	60	49
2008	85	74	61	49
2007	83	72	58	46
2006	83	71	56	43
2005	85	72	57	45
2004	82	69	54	40

Vir: Državni izpitni center, 2010.

2.3 Splošni podatki o uspehu

Preglednica 3: Uspeh kandidatov glede na izobraževalni program in status.

	Skupaj	Splošne gimnazije	Strokovne gimnazije
Število dijakov	2210	1848	362
Povprečno število točk	72,18	73,57	65,07
Povprečna ocena	3,44	3,55	2,88
Odstotek odličnih	16,15 %	18,56 %	3,87 %
Odstotek nezadostnih	2,62 %	1,41 %	8,84 %

Vir: Državni izpitni center, 2010.

Strokovne gimnazije imajo nižji osnovni fond ur, prav tako imajo težave z urami za pripravo na splošno maturo. Zato so rezultati pričakovano nekoliko nižji. V letošnjem letu pa se je k splošni maturi iz zgodovine prijavilo tudi nekaj manj dijakov (lani 440).

Na podlagi določenih mejnih točk za posamezne ocene, ki jih je določila DPK SM za zgodovino, je bila dosežena naslednja porazdelitev dijakov po ocenah:

Preglednica 4: Število dijakov po doseženih ocenah.

Število dijakov po ocenah	Skupaj gimnazije	Splošne gimnazije	Odstotek	Strokovne gimnazije	Odstotek
1	58	26	1,41	32	8,84
2	270	188	10,17	82	22,65
3	877	717	38,80	160	44,20
4	648	574	31,06	74	20,44
5	357	343	18,56	14	3,87
Skupaj	2210	1848	100,00	362	100,00

Vir: Državni izpitni center, 2010.

3 Vsebinska analiza izstopajočih vprašanj in nalog

Vsaka izpitna pola vsebuje 25 nalog. Približno polovica jih zahteva le kratke, enoznačne odgovore, definicije, naštevanje, vzroke in posledice, nekaj nalog je zaprtega tipa (obkrožitve in povezave). Drugo polovico predstavljajo strukturirane naloge, ki zahtevajo bolj poglobljeno znanje. Ena naloga je tudi esejskega tipa. Precej slabše so kandidati reševali nalogo iz obče zgodovine.

Na splošno velja, da so bile naloge sestavljene podobno kot vsako leto, da niso bile prelahke niti pretežke. Napake kandidatov so bolj posledica njihove slabe pripravljenosti.

3.1 Analiza uspeha po posameznih delih izpita

3.1.1 Izpitna pola 1

Izstopajoče naloge so: 3, 7, 9, 11, 22 in 23

Naloga 3 je zahtevala poznavanje naslova dela in temeljne ideje, ki jo je avtor zahteval v tem delu. Ker je avtor dela Jean Jacques Rousseau zelo znan, smo bili mnenja, da ni potrebno dodati še vira, iz katerega bi kandidati razbrali temeljno idejo dela.

Naloga 7 je zahtevala poznavanje teorije merkantilizma in ukrepov, s katerimi so države podpirale to teorijo. Kandidati so v veliki meri ukrepe zamenjevali s sorodno fiziokratsko teorijo.

Naloga 9 je zahtevala zgolj poznavanje ukrepov Marije Terezije s področja kmetijstva. Kandidati so nalogo reševali površno, opisovali so najrazličnejše ukrepe, ki sta jih izvajala M. Terezija in Jožef II.

Naloga 11 je zahtevala krajši opis stanja v francoski družbi pred revolucijo. Kandidati so zelo površno opisovali stanovsko sestavo francoske družbe in mešali značilnosti posameznega stanu.

Naloga 22 je bila strukturirana in je zahtevala več odgovorov, povezanih z jakobinsko diktaturo. Kandidati so predvsem napačno navajali ime odbora za javno varnost in spremembe, ki jih je uvedla nova oblast med diktaturo.

Naloga 23 v nalogi je bilo potrebno navesti novo obliko vladavine. Naloga je bila vredna le 1 točko, kandidati pa so jo reševali slabo, ker niso prepoznali prave oblike vladavine.

3.1.2 Izpitna pola 2

Izstopajoče naloge so: 3, 17 in 23

Naloga 3 je zahtevala poznavanje položaja našega ozemlja v rimski dobi. Ker ni bilo možno dodati ustreznega pisnega vira, je bila naloga zaradi tega težja.

Naloga 17 je zahtevala zgolj navedbo obreda, ki se je izvajal na gosposvetskem polju, in prepoznavo po sliki objekta, na katerem se je obred odvijal. Naloga je spadala med lažje v izpitni poli.

Naloga 23 je zahtevala poznavanje političnih in družbenih posledic neuspelega upora proti frankovski nadoblasti in je bila zato med težjimi nalogami v izpitni poli.

3.2 Mnenje ocenjevalcev

Kot v preteklosti so tudi letos zunanji ocenjevalci izpolnili vprašalnik za zunanje ocenjevalce. Večina ocenjevalcev je vprašalnik izpolnila korektno, nekateri ocenjevalci so izpolnili zgolj prvo stran, nekateri so izpolnili le rubriko 3. Vprašalnik je vrnilo 91 ocenjevalcev, ocenjevali pa so samo izpitno polo, ki so jo ocenjevali pri junijskem izpitnem roku splošne mature.

Analiza vprašalnikov je prinesla podobne rezultate kot v preteklih letih.

Izpitna pola 1

Vprašalnik je izpolnilo 46 zunanjih ocenjevalcev.

Večina zunanjih ocenjevalcev je menila, da so bila vprašanja v izpitni poli 1 primerno zastavljena in oblikovana. Le trije zunanji ocenjevalci so bili mnenja, da so bile naloge neustrezno oblikovane. Dva ocenjevalca sta bila mnenja, da je bila nerazumljiva naloga 23, in dva, da je nerazumljiva naloga 7. Dva ocenjevalca sta bila mnenja, da je možnih več odgovorov pri nalogah 3 in 5. Trije ocenjevalci so menili, da je naloga 18 spraševala po že vprašanem. Petim ocenjevalcem se je zdela strokovno sporna naloga 23. Naloga je bila za 1 točko in je spraševala po novi obliki vladavine, ki so jo uvedli po koncu jakobinske diktature.

Dva ocenjevalca sta ocenila nalogo 3 in dva nalogo 4 za pretežno. Štirim ocenjevalcem se je zdela prelahka naloga 21, še po dvema ocenjevalcema pa naloge 2, 6, 14 in 16.

Kandidati so zadovoljivo uporabljali kartografsko in drugo gradivo, nekoliko slabše le pri 11. in 14. nalogi. Odgovarjali pa so po mnenju ocenjevalcev s celimi povedmi (21) in zgolj z besedo ali besedno zvezo (19) ocenjevalcev.

Zunanji ocenjevalci so s številkami od 1 do 5 ocenjevali tudi strokovnost, vsebinsko ustreznost in tehnično izvedbo izpitnih pol in sestavo navodil za ocenjevanje. Povprečna ocena izpitne pole je bila 4,08, navodil za ocenjevanje pa 4,15.

Izpitna pola 2

Vprašalnik je izpolnilo 35 zunanjih ocenjevalcev.

Tudi zunanji ocenjevalci izpitne pole 2 so bili mnenja, da so bila vprašanja primerna, kar nekaj pa je bilo tudi pripomb. Dva zunanja ocenjevalca sta bila mnenja, da je nerazumljiva naloga 20, pri kateri je bilo potrebno navesti vladarja, ki je rešil spor med salzburško in oglejsko škofijo, in navesti tudi reko. Trije ocenjevalci so menili, da naloga 4 sprašuje že vprašano, in trije, da je to naloga 5. Dvema ocenjevalcema se je zdela strokovno sporna naloga 25. Pri nalogi razvrščanja je prišlo do napačnega zapisa ene od letnic, ki so bile kandidatoma v pomoč. Že pri moderaciji je DPK SM za zgodovino to

opazila in navodila za ocenjevanje moderirala tako, da napaka ni vplivala na ocenjevanje naloge. Pretežkih nalog po mnenju zunanjih ocenjevalcev ni bilo. Prelahka je bila po mnenju treh ocenjevalcev naloga 17 in po mnenju dveh nalog 10.

Pri vprašanju katere kognitivne ravni kandidati najslabše obvladajo je 5 zunanjih ocenjevalcev navedlo odgovor znanje in razumevanje, 14 analiza in sinteza in 11 vrednotenje in uporaba. Večina vprašanih je poudarila, da je potrebno dati prednost nalogam odprtega tipa s krajšimi odgovori (33). 12 zunanjih ocenjevalcev je zapisalo, da so kandidati odgovarjali s celimi povedmi, 22 pa jih je zapisalo, da z besedo ali z besedno zvezo. Ugotovitve o uporabi kartografskega in drugega gradiva so enake kot pri izpitni poli 1.

Ocena izpitne pole 1 je bila 4,37, ocena sestave navodil za ocenjevanje pa 4,57.

4 Ugovori kandidatov na oceno

Število vpogledov in tudi ugovorov kandidatov na oceno se je v letošnjem letu nekoliko zmanjšalo. Zahtev za vpogled je bilo 135, dejanskih ugovorov na oceno pa le 55. En kandidat se je pritožil na izračun ocene. Večinoma so ugovore vložili kandidati, ki jim je do boljše ocene zmanjkala odstotna točka ali dve. Ugovori pa se nanašajo na odgovore, ki sta jih zunanja ocenjevalca ocenila različno. Vendar je bilo upravičenih ugovorov malo; 22 kandidatov se je spremenilo število odstotnih točk, le petim pa tudi ocena.

Preglednica 5: Ugovori kandidatov na oceno.

Število vseh izpitov	Število zahtev za vpogled	Število ugovorov na oceno	Sprememba vsote točk	Sprememba ocene
2973	135	56	22	5

Vir: Državni izpitni center, 2011.

5 SKLEPNE UGOTOVITVE